

Rapport

Vistelsestipendium vid Movement Research

Stina Nyberg

2012-10-08 – 2012-12-07

Projektets genomförande

Min vistelse i New York genomfördes till stor del i linje med de tre delar jag utgick ifrån:

- a) att arbeta om solot *Loudspeaking* till ett nytt, utvidgat, solo, med hjälp av klasser och den studiotid jag erhöll hos Movement Research.
- b) att samarbeta med koreografen Moriah Evans, ett samarbete som genomfördes inom *The Bureau for the Future of Choreography*
- c) att ta del av New Yorks dans- och konstscen, möta aktiva koreografer, dansare och konstnärer och få en insikt i skillnaderna mellan den svenska/europeiska och New Yorks diskurs kring dans och koreografi.

a)

I mitt arbete med solot som nu bär namnet *Musical* utgick jag från erfarenheterna från mitt tidigare solo *Loudspeaking* och arbetade vidare med idéer baserade i den falska somatiska praktik (fake somatic practice) vid namn *Emotional Anatomy*, som jag utvecklat från 2009. Hos Movement Research erbjöds jag ca 10 h studiotid i veckan, fördelat på tre dagar i veckan, en tid jag utnyttjade för att göra min praktik *Emotional Anatomy*, genomföra övningar baserade på denna praktik samt övningar och idéer som dök upp i relation till detta arbete.

Under arbetet valde jag ett förhållningssätt som var lite annorlunda än hur jag tidigare arbetat. Under arbetet med *Loudspeaking* använde jag mig av ett tydligt formulerat koncept som även utgjorde grundstrukturen för föreställningen. När jag nu fortsatte arbetet fann jag ännu idéerna bakom detta solo högst relevanta men ville försöka mig på att ta ut svängarna mer. Jag höll mig inte lika nära ursprungsidén och konceptet utan använde mig mer av intuitiva och associativa val under processen. Jag formulerade övningar för mig själv baserade på de idéer jag ville undersöka men lät dessa övningar leda vidare till nya. Jag fortsatte in på nya spår, om jag blev leds kunde jag lämna det jag höll på med, och om jag plötsligt fick lust till något annat lät jag detta ta plats. Jag arbetade koreografiskt utan större hänsyn till en scenisk presentation eller ett möte med publik. Istället ville jag samla material och arbeta utan att nödvändigtvis komponera. Jag producerade material utan att veta på förhand hur det hängde samman, all produktion var redan en del av resultatet.

Som en annan parallell struktur gjorde jag träningsvideos för att dokumentera något av det jag jobbat med under dagen eller veckan i en video. Formatet fungerade både som en hållpunkt för mig själv, ett sätt att kontinuerligt skapa produkter genom hela processen, och för att dela med mig av arbetet till samarbetspartners utanför New York. Jag skickade filmerna till Nadja Hjorton, Amanda Apetrea och Emma Tolander (som jag visade solot tillsammans med på MDT) samt till Sandra Lolax och Tom Engels, som deltog i projektet på distans. Jag filmade sammanlagt 15 träningsvideos, de flesta av dessa under studiotiden (se länklista nedan).

Den 12:e november höll jag en klass i *Emotional Anatomy* i studion Eden's Expressway. Movement Research hjälpte mig genom att annonsera klassen på hemsidan och det kom ca 15 deltagare till klassen. Att hålla i klassen är ett annat sätt att dela med mig av koreografiska idéer samtidigt som det ger mig möjlighet att få ny input kring frågor jag jobbat länge med.

Den 19:e november visade jag 15 min av det arbete jag jobbat med, under namnet *Hockey & Compassion*, på Movement Research at Judson Church (se DVD). Till Movement Researchs föreställningar på Judson Church kommer en stor publik. Tyvärr verkar många av deltagarna använda tiden mindre till konstnärligt experimenterande och mer i förhoppning att någon programmerare ska få syn på dem för att erbjuda plats på en annan, större scen. Jag hade önskat att det gavs mer utrymme att möta de andra koreografer som deltog, det hade räckt med en gemensam drink efteråt. Som det såg ut nu sköttes det väldigt effektivt, med korta scenrep och ingen extra tid. Trots det var vi många som gick till en gemensam middag efteråt vilket gav möjlighet att prata med en del publik om arbetet.

Visningen var min första inramning av den process jag haft och tvingade mig att omformulera arbetet för ett sceniskt format, vilket var bra för mig vid det tillfället. Föreställningen gick väldigt bra och jag fick mycket positiv feedback av besökarna.

Efter visningen på Judson Church fortsatte jag arbetet genom att försöka bygga ut de 15 minuterna till en längre föreställning, något som var svårare än förväntat. Den associativa processen, och avsaknaden av strikt protokoll, gjorde det också svårt att ta beslut angående vad som "funkar" i scenföreställningen och jag fick försöka hitta nya sätt att komponera.

Den 5 december höll jag en visning i studion Eden's Expressway av det nya solot, som jag kallar *Musical*. Jag hade själv bett Movement Research om denna visning och de bokade in tiden åt mig redan innan residensets start. Till visningen kom ca 20 personer, vänner och bekanta jag lärt känna under tiden i New York, andra gäster jag inte kände sedan tidigare samt Amanda Loulaki, Barbara Bryant och Tara Willis från Movement Research. Jag fick mycket feedback efter visningen, och hade en lång diskussion med bl.a. Moriah Evans och Malin Arnell (doktorand vid DOCH, som studerar och jobbar i New York under detta år). Detta ledde till att jag ändrade stora delar av solot inför visningarna i Stockholm.

Den 13:e december hade jag premiär på *Musical* på MDT i Stockholm, under *kvällen A night at the theatre* med Nadja Hjorton, Amanda Apetrea och Emma Tolander (se DVD).

Under vistelsen i New York samarbetade jag med konstnären Jens Strandberg som gjorde scenografin till solot. Han utgick från de idéer jag presenterade från honom och den anatomiska karta jag ritat utifrån *Emotional Anatomy* men arbetade därefter självständigt med att konstruera flera objekt och mobiler. Dessa objekt fungerade både som fristående skulpturer och som objekt som hade en funktion i föreställningen. Dessutom skapade de det estetiska uttrycket i rum och kostym. För mig var det en otrolig frihet att kunna "outsourca" det estetiska uttrycket på detta sätt och skulpturerna fick en framträdande roll i solot.

Sandra Lolax, en finsk koreograf och dansare som jag samarbetat med under många år, besökte mig i New York den sista veckan. Hon hjälpte mig att tänka igenom strukturen för solot och agera yttre öga, samt hade även en mindre roll vid visningen.

Även koreografen och dramaturgen Tom Engels, baserad i Frankfurt, har följt mitt arbete från distans. En av mina idéer inför resan var att arbeta med skrivande, och att Tom skulle hjälpa mig med textarbete, men med tidsbrist beslöt vi oss för att skjuta denna del av projektet på framtiden med förhoppning att fortsätta praktiken med *Musical* i en textpraktik under våren 2013.

b)

The Bureau for the Future of Choreography (BFC) är en koreografisk plattform, initierad av koreografen Moriah Evans (som jag känner sedan vi deltog i danceWEB 2009 och sedan dess även jobbat med *The Swedish Dance History* tillsammans). BFC arbetar med koreografi och dess utvidgade fält, det diskursiva arbete som omger koreografi. Gruppen ser olika ut vid varje tillfälle, med olika medlemmar beroende på vilken aktivitet de deltar i. Jag var inbjuden att delta under BFC's residens på New Museum, en inbjudan som utgick från en formulering given av museet: *What does it mean to work collectively (cross disciplines or not)? Has the individual become the forefront of present day work? Is the idea of the individual author a myth? IS THE IDEA OF WORKING COLLECTIVELY A MYTH?*

Gruppen bestod vid detta projekt av ca 10-15 dansare, koreografer och konstnärer, och vid varje tillfälle såg gruppen olika ut beroende på vilka som kunde närvara. Vi tillbringade tiden med att diskutera koncept och arbetssätt samt föreslå olika scores eller övningar som vi sedan modifierade och utförde. Personligen saknade jag en tydligare formulering av utgångspunkten för vårt samarbete. Arbetsprocessen ägnades till stor del åt processer jag känner igen sedan tidigare kollektivt arbete; långa diskussioner om vad vi vill göra, ett återkommande ifrågasättande av om huruvida långa diskussioner i sig är den metod vi vill använda oss av, fysisk aktivitet som alternativ till diskussionerna och en frustration av att inte veta vad vi jobbar med eller letar efter. Jag var förvånad över vad jag upplevde som ett ganska naivt förhållningssätt till kollektivt arbete, en känsla av att folk förväntade sig att om vi bara jobbade tillsammans så räckte det som motivering. Samtidigt var jag på ett glad för att vara del av BFC under min residens tid. Gruppens deltagare var väldigt aktiva i dansscenen vilket gav mig nya kontakter, och våra diskussioner gav mig en stor insikt i hur dansscenen fungerar.

Tillsammans med BFC deltog jag även i AUNTS föreställningsserie *Populous* den 29 november (se länklista). Ett föreställningsformat där flera danskonstnärer bjuds in att samtidigt och i samma lokal visa sina verk under former som alltid innefattar öl och fest, och som verkar blivit en tradition i New Yorks dansliv. Många aktiva danskonstnärer har någon gång visat verk inom AUNTS föreställningsserie.

c)

Under residenstiden pågick en serie om dans på MoMa och jag såg samtliga föreställningar i serien. Jag besökte även Dansspace Projects, Baryshnikov Arts Centre, Invisible Dog, New York Live Arts, Museum of Arts and Design och New Museum för att se föreställningar, samt såg utställningar på Dia Beacon, PS1 och MoMa. Jag lyssnade på föreläsningar på bokhandeln Blue Stockings och Light Industry samt gick på flera konserter. Jag deltog i Mårten Spångbergs workshop på PS1 den 25 och 28 oktober samt Simone Fortis workshop i Douglas Dunns studio den 11 november. Dessutom tog jag klasser hos Movement Research för DD Dorviller och Levi Gonzalez, Klein technique med Barbara Mahler och Alexander technique.

Jag medverkade som performer i Liz Santoros föreställning *WATCH IT* på Museum of Arts and Design den 15-16:e november. Jag träffade för första gången Liz under danceWEB 2009 och blev tillfrågad att medverka när jag träffade henne igen på klass hos Movement Research.

Den 29 november arrangerade jag med hjälp av Jens Strandberg, Moriah Evans och Helena Stenkvist (koreograf och journalist från Malmö som besökte mig i New York) ett event för att samla in och skriva material till *The Swedish Dance History 2012*. Jag tillfrågade Movement Research om hjälp med att ordna en lokal, men när de inte lyckades ordna något frågade jag galleriet Invisible Dog, som alltså ligger bredvid lägenheten, om möjligheten att vara där och det fungerade mycket bra. Under fyra timmar på eftermiddagen satt vi, ca 10 personer (varav förvånansvärt många svenskar, bl.a kom Irene Hultman förbi), och skrev tillsammans. Vid slutet av dagen skickade vi in tio nya bidrag till boken.

Dessa aktiviteter, och många inte nämnda ovan, gav mig möjlighet att träffa aktiva inom dansscenen och få en insyn i olika aktiviteter och arbetssätt. Det finns alltid något på programmet i New York och den lista av dansföreställningar jag ville se var lång.

Positiva respektive negativa erfarenheter från Movement Research och New York

Residenset hos Movement Research fungerade mycket väl. Jag mötte Barbara och Amanda tidigt under vistelsen, de presenterade verksamheten och betonade att jag kunde be dem om hjälp om vad som helst. Men det var inte ofta jag kände mig nödd att be om hjälp; residenset var väl förberett och de anställda på Movement Research hjälpte mig med det mesta. Jag fick en välkomstmapp med adresser, information och en del tips på föreställningar, men den mesta information fann jag med hjälp av Moriah och BFC. Jag tror att det är en fördel att ha en vana av att arbeta självständigt när man åker på ett residens som detta. Även om Movement Reserach kan hjälpa till med kontakter så måste man själv veta vad man ska fråga efter, vilka sorts människor man vill träffa eller vilka sammanhang man vill besöka. För mig hjälpte det också väldigt mycket att redan ha några kontakter i New York innan jag avreste, dessa bekantskaper lotsade mig vidare till andra konstnärer och möten som jag inte hade hittat på egen hand.

Jag uppskattade möjligheten att kunna ta klasser och workshops, även om jag kände att jag kunde utnyttjat det mer. Om man fick önska hade jag gärna haft en del fler studiotimmar, framför allt eftersom en del timmar gick bort under stormen Sandy under vilken studiorna var stängda i en dryg vecka. För min egen process passade visningen på Judson church väldigt bra, men samtidigt kan jag se hur det strikta formatet för visningen omöjliggör vissa andra sorter av koreografiskt arbete. Men Movement Research var hjälpsamma med att ordna så att jag kunde arrangera en egen, längre visning i studion. Att kunna resa under två månaders tid gav mig ett visst lugn, folk visste att man var där för ett tag och det fanns tid att fördjupa kontakter. Men jag hade gärna stannat en månad till för att verkligen kunna gå vidare med de relationer jag börjat bygga upp. Många jobbar väldigt hårt och det finns inte många tider för att träffas, man måste organisera mycket för att se till att kunna mötas och en hel del tid försvinner genom resor inom staden.

Lägenheten hos Invisible Dog var väldigt bra, jag trivdes bra i stadsdelen, det var lätt att resa till studiorna och Lucien var mycket hjälpsam.

De positiva och negativa erfarenheterna av dansscenen och stadens intryck i sig ser jag själv som det som gjorde det största intrycket på min konstnärliga verksamhet och de behandlar jag därför utförligare i punkten nedan.

Vistelsens betydelse för min konstnärliga verksamhet

Vistelsen var av stor betydelse för min konstnärliga verksamhet. Både vad gäller utvecklandet av mitt solo och möjligheten att under en koncentrerad tid arbeta med en annan arbetsprocess än tidigare, men kanske framförallt vad gäller erfarenheterna från New York som stad och mer specifikt dess dansscen.

En av de viktigaste positiva erfarenheterna, och framför allt lärdomarna, från New York är hur samtalet kring ras, etnicitet och representation är ständigt närvarande. Jag upplever att Europas dansscen är ovanligt förblindade av den rådande vita hegemonin, och har en väldigt ängslig relation till sin egen vithet. Det talas alldeles för lite om färg inom den dansscen som jag rör mig inom – den svenska samtida dansscenen eller den europeiska "konceptuella" dansscenen. Det är helt enkelt något jag och många andra har för lite kunskap och erfarenhet av och resan till New York har gjort mig medveten om denna okunskap. I flertalet diskussioner efter föreställningar har jag funnit hur jag själv inte ens tänkte på rasaspekten av verket vi just sett samtidigt som mina amerikanska vänner ofrånkomligen pratar om hur upphovsmannen tänkt kring detta. Det är med andra ord omöjligt att *inte* prata om ras och etnicitet på New Yorks dansscen, medan det i Sverige i många fall kan kännas omöjligt. I New York är dansscenen inte nödvändigtvis mer genusmedveten, men definitivt mer queer – i betydelsen avvikande, könsfrågasättande, på tvärs gentemot normen. Det är inte nödvändigtvis ett statement att vara transgender och dansare, även om det förstås kan vara det, och jag upplever en större acceptans kring olikheter. Det är förstås en mycket större scen, och framför allt en stad som i sig är större än Sveriges befolkning, som i sig rymmer en sådan mångfald av personer, uttryck, intryck, bakgrund, utseenden, åsikter och relationer. Medveten om att det är en kliché upplever jag att New Yorks konglomerat av olikheter gör det lättare att vara annorlunda, något som är väldigt befriande när man kommer ifrån ett Sverige där kategoriseringarna är många och definitionerna trånga.

Det ska förstås sägas att den dansscen jag blev bekant med i sig är en specifik del av New Yorks stora dansscen. Moriah beskrev det ungefär som att "the uptown scene" rör sig om en stor del dansare som jobbar inom kommersiella fältet, med musikalier eller dansshower på Broadway, samt de tekniskt begåvade dansare som arbetar inom de större moderna danskompanierna (Alvin Ailey, Twyla Tharp och till nyligen, Merce Cunningham). Själv bekantade jag mig snarare med "the downtown scene"; den frilansande dansvärld som kretsar kring platser som Movement Research, The Kitchen, The Chocolate Factory, Dansspace Projects och de mindre scener och studios som är aktiva. Inom denna scen verkar alla ha ett brödjobb för inkomst och jobbar mer eller mindre ideellt med sitt konstutövande.

Det verkar finnas en utstakad väg för en frilansande, samtida koreograf att lyckas – och jag mötte få som ifrågasatte denna väg. Många pratar om att "lyckas" syftandes på att bli erbjuden plats på en av de större, erkända dansscenerna och om hur vägen dit går via korta visningar på mindre scener. Det är vanligt att visa 15 min långa dansverk i förhoppning om att någon curator ska få syn på en och bjuda in en för att få göra ett fullängdsverk på deras teater. Från mitt perspektiv var det märkligt att man ansåg sig nödgad att bli inbjuden för att "få" göra en föreställning längre än 15 min, framför allt eftersom teatrarna sällan erbjöd ersättning för att göra dessa längre verk. Jag hade hoppats att det finns en möjlighet att vända begränsningarna till sin fördel. Om det inte finns billiga studios – repa hemma, om det inte finns scener – visa någon annanstans, om det inte finns budget – jobba ensam eller försöka tänka annorlunda kring produktionsformatet på något sätt. Istället upplever jag en stark konkurrens, där danskonstnärer kämpar om platserna på de uppstakade vägarna och fokuserar på sin personliga framgång.

Mot denna bakgrund är *The Bureau for the Future of Choreography* ett intressant projekt eftersom det syftar till att föra samman utövare för att jobba tillsammans med projekt som inte enbart är inriktade på att skapa dansföreställningar utan även arbetar diskursivt och kollektivt. Att arbeta kollektivt på New Yorks dansscen är ovanligt och innebär på så sätt i sig självt ett visst statement. Flera ansåg att de inte kunde kosta på sig att jobba kollektivt. Den lilla tid de hade råd och att ägna åt sitt eget konstnärliga arbete såg de sig nödgade att utveckla verk som kunde gagna sin karriär, skapa en framgångsrik föreställning, och att kollektivt arbete innebar en större risk för att skapa en produkt man inte helt kände att man stod för.

För min konstnärliga utveckling har dessa lärdomar vad gäller synsätt på ras, etnicitet och genus fått mig att inse hur det är frågor jag varken kan eller vill bortse ifrån i min praktik. Jag har börjat läsa om

postkolonial feminism och funderar på hur jag kan integrera andra perspektiv och erfarenheter i mitt arbete. Även erfarenheterna vad gäller arbetssätt och ekonomi har haft stort intryck på mig. Samtidigt som jag älskade staden New York skulle jag ha svårt att tänka mig att bo där på heltid. Det ekonomiska systemet innebär att aktiva konstnärer arbetar hårt, och har flera olika jobb, vilket skapar en något hektisk stämning och för dansscenen en uppenbar konkurrens. En konkurrens som jag inte tror främjar konstnärlig utveckling utan snarare gör utövare ängsliga och otrygga.

Resan innebar att jag kunde jobba koncentrerat med en koregrafisk process och personligen prova ett nytt sätt att arbeta på. Det som jag arbetade fram är annorlunda än mina tidigare arbeten och jag tror att det influerades av att befinna sig på en annan plats, i en annan kontext. Det var en avundsvärd situation att kunna arbeta på heltid med konstnärligt utövande i en stad som New York.

Budgetutfall, bidrag fördelat på olika kostnadsslag

5530 SEK	Resa Stockholm – New York, tur och retur
600 SEK	Transport till och från flygplats i Stockholm och New York
692 SEK	Försäkring
34 878 SEK	Uppehälle (mat, hushållsartiklar, förbrukning)
1800 SEK	Resor inom New York (cykel, hjälm och lås samt tunnelbanebiljetter)
900 SEK	Material för koreografiskt arbete (konstmateriäl, skrivmaterial)
1600 SEK	Föreställningsbiljetter, inträde till museum och utställningar

46 000 SEK TOTAL

Stipendiet innebar gratis boende och studiotid samt möjlighet att delta i Movement Researchs klasser och workshops. Genom att köpa en cykel den första veckan kunde jag cykla mellan hemmet och studion, och behövde bara köpa tunnelbanebiljetter ibland.

Länkar

1. Stina Nyberg's training videos:

<http://www.youtube.com/playlist?list=PL1jCRc84QEBi7x0DbSttgk9oskFLBh0n>

2. Movement Research blog, utdrag från *Hockey & Compassion*:

<http://www.movementresearch.org/blog/>

3. AUNTS Populous med BFC, 29 november på Chashama i New York:

<https://vimeo.com/54634252>

Bilagor

1. DVD *Hockey & Compassion*, Movement Research at Judson Church, 19 november 2012

2. DVD *Musical*, MDT Stockholm den 16 december 2012.

3. Rapport skriven för Movement Research, december 2012 (via e-post).

4. Intervju med Stina Nyberg om sitt arbete med *Musical*, skriven av Jessyka Watson-Galbraith för det fanzine som producerades av MDT i samband med *A night at the theatre* (via e-post).